

U.G. 3rd Semester Examination - 2019**SANSKRIT****[HONOURS]****Course Code : SANH-CC-T-V**

Full Marks : 60

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in
their own words as far as practicable.*

1. सरल-सुरगिरा देवनागरीलिप्या च यथेच्छं दश-प्रश्नाः समाधेयाः :
 $2 \times 10 = 20$

- i) कः आसीत् योगन्धरायणः ? स्वप्नवासवदत्तं नाटके विदूषकस्य
नाम किमासीत् ?
- ii) “प्रदेषो बहुमानो वा संकल्पादुपजायते”—कोऽस्य वाक्यस्य
वक्ता ? कस्मिन् प्रसङ्गे इदमुक्तवान् ?
- iii) “यदि तावदयं स्वप्नो धन्यमप्रतिबोधनम्”—कं प्रति कस्य
उक्तिरियम् ? कः स्वप्नः तेन दृष्टः ?
- iv) का आसीत् पद्मावती ? उदयनस्य वीणायाः नाम किमासीत् ?
- v) ‘अभिज्ञानशकुन्तलम्’ नाटके उल्लिखिनानि शिवस्य अष्टै नामानि
लिख्यन्ताम्।
- vi) ‘अभिज्ञानशकुन्तलम्’ नाटके नान्दीश्लोके व्यवहृतं छन्दोनाम
लिख्यताम्।

[Turn Over]

- vii) ‘‘সরসিজমনুবিদ্য় শৈবলেনাপি রম্যম্’—কে প্রতি কস্য উক্তিরিয়ম? সরসিজমন কেন সহ উপর্যুক্তে?
- viii) সূত্রধার-নটোপদযো: লক্ষণ নিরূপনীয়ম।
- ix) ‘অভিজ্ঞানশকুন্তলম্’ নাটকস্থ নান্দীশলোক লিখতু।
- x) ধীৱৰবৃত্তান্ত অভিজ্ঞানশকুন্তলাটকে কস্মিত অঙ্গ দৃশ্যতে?
- xi) কা হংসপদিকা? দেৱৱাজেন্দ্ৰস্থ সারথেনাম কিম্বাসীত?
- xii) যৌগন্ধৰাণ্যণ: বাসবদত্তাং কস্য সমীপে কিমৰ্থ ন্যস্তং কৃতবান?
- xiii) ‘সমুদ্রগৃহ’ বিষয়ে কিংবিত লিখতু।
- xiv) ‘অভিজ্ঞানশকুন্তলম্’ নাটকস্থ দ্রো: রক্ষিপুরুষযো: নাম লিখতু।
- xv) ‘কুলপতি’—শব্দস্থ কোড়থ:?
2. Answer any four of the following questions in Sanskrit or Bengali or English (any one): $5 \times 4 = 20$
- i) Translate into Bengali or English (any one):
- a) গ্ৰীবাভঙ্গাভিৱাম মুহূৰ্তপতি স্থন্দনে দ্রতদৃষ্টি:
পশ্চাৰ্থন প্ৰবিষ্ট: শৰপতনভ্যাদৰ্ভুৰ্ভূষণা পূৰ্বকায়ম।
দৰ্ভৰ্থবলীঠৈ: শ্ৰমবিবৃতমুখৰ্ভৱশিভি: কীৰ্ণবৰ্ত্মা
পশ্যোদয়প্লুতল্বাহিয়াতি বহুতং স্তোকমূল্যা প্ৰযাতি।।
- b) নীৱাৰা: শুক্রাৰ্থকেটৰমুখৰ্ভৱশাস্তাৱণামধঃ:
প্ৰিস্নাথ্য: কৰচিদিঙ্গুদীফলাভিদ: সুচ্যন্ত এৰোপলা:।
বিশ্বাসোপামাদভিন্নতায়: শব্দং সহন্তে মৃণা-
স্তোযাধাৰণাশচ বল্কলশিৱণনিস্থন্দৰেৰ্খাঙ্গিকিতা:।।

- ii) Translate into Bengali or English (any one):
- a) তীৰ্থেদিকনি সমিধ: কুসমানি দৰ্ভান্-
স্বৰং বনাদুপনযন্তু তপোধননি।
ধৰ্মপ্ৰিয়া নৃপসুতা ন হি ধৰ্মপীড়া-
মিচ্ছেত্ তপস্বিষু কুলব্ৰতমেতদস্যা:।।
- b) কৰ্ত্ত্বার্থ: কলসেন কো মৃগায়তে কাসো যথানিশিচ্চত
দীক্ষাং পাৰিতবান् কিমিচ্ছতি পুনৰ্দেৱ গুৰোৰ্ধ ভৱেত।
আত্মানুগ্রহমিচ্ছতীহ নৃপজা ধৰ্মাভিমাপ্রিয়া
যদ্য যস্যাস্তি সমীপিত বদুতু তত্ কস্যাদ্য কি দীৱাতাম্।।
- iii) কালিদাসকৃতস্য বিক্রমোৰ্বশীয়নাটকস্য বিষয়বস্তু তথা
নাটকৈশিষ্ঠাদিকমালোচ্যেতাম্।।
- iv) সংক্ষেপেণ টীকাং রচয়তু : (any one):
- a) বিশাখবদত্তঃ
b) স্বপ্নবৰাসবদত্তম্
c) শুদ্রকঃ
- v) Quote the song of হংসপদীকা in Sanskrit version
with its meaning in Bengali or English.
- vi) Discuss in brief লাবণক-বৃত্তান্ত: as discussed in
the 1st act of the drama স্বপ্নবৰাসবদত্তম্।।

3. Answer any two of the following questions. One must be written in Sanskrit with Devanagari script:

$$10 \times 2 = 20$$

i) a) Explain any one of the following in Sanskrit language with Devnagari script:

$$6 \times 1 = 6$$

सप्रसंग व्याख्या क्रियताम् :

सुखमर्थे भवेद् दातुं सुखं प्राणाः सुखं तपः।

सुखमन्यद् भवेत् सर्वं दुःखं न्यासस्य रक्षणम्॥

OR

अर्थो हि कन्या परकीय एव तामद्य संप्रेष्य परिग्रहीतुः।

जातो ममायं विशदः प्रकामं प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा॥

b) Amplify the idea: $4 \times 1 = 4$

भावसम्प्रसारणं कुरु :

कालक्रमेण जगतः परिवर्तमाना चक्रारपद्मिकिरिव गच्छति
भाग्यपद्मिः॥

OR

न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात्॥

ii) महाकवेः भासस्य नाट्यशैली विव्रियताम्।

iii) 'अभिज्ञानशकुन्तलम्' नाटकस्य कः अङ्गः त्वन्मते श्रेष्ठः—
चतुर्थः पञ्चमः वा ?—विचार्यताम्।

iv) भवभूतिविरचितयोः महावीरचरित-उत्तररामचरितयोः नाटकयोः
विषयवस्तु संक्षेपेनालोच्यताम्।